

GAZETA LWOWSKA.

We Srodę

N^{ro}. 55.

17. Maia 1826.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— Ze Lwowa. —

C. K. Rząd krajowy Galicyjski, przez poniesienie Leopolda Kawalera Sachera na Komisarsza Cyrkulowego II. klasz, uwolnione miejsce Koncepisty gubernialnego, nadał Franciszkowi Hnatek.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hiszpańska.

Kuryer z d. 25. Kwietnia zawiera następujący wyimek z listu pisanego z Meksyku pod d. 25. Lutego: Minister Spraw Zewnętrznych P. Camacho, który udać się miał do Anglii w towarzystwie Posła Angielskiego P. Morier ciągle słaby, i wątpią, aby tę podróż mógł przedsięwziąć; rząd słysząc, iż w miejscu jego poiedzie do Londynu Minister Woyny P. Gomez Pedraca. Nowa taryfa cłowa wzięta jest teraz pod rozwagę Izby Reprezentantów. Podług moiego wyrachowania cała redukcya cła wyniesie 40 procentu. Zniżenie to będzie w przyszłości wielką ulgą dla handlu i nada onemuż znaczny popęd; srodek ten niży na teraz koniecznie ceny. Rząd upoważniony jest przez Kongres do zawarcia kontraktu dla poprawienia drogi między Meksykiem i Veracruz.

Podług wiadomości z Ljmy z d. 3. Stycznia Jenerał Rodil trzyma się ciągle w Calao. Bolivar bawi w Potosi.

Zjednoczone Stany Ameryki północny.

Gazety Nowo-Yorkskie umieszczają teraz powoli dokumenta, które Prezydent załączył by do niedawno naniemionego poselstwa. Jeden z tychże jest list P. Clay do Ministra Północno-Amerykańskiego w Petersburgu, P. Middleton, datowany z d. 16. Maia r. z. List ten mówi obszernie o walce Hiszpanii z tcy osadami, przy zachowaniu najsćisleyszcy neutralności ze strony Zjednoczonych Stanów, którą P. Clay udowodnia. Stara on się Rossyjski gabinet mocno przekonać, że Zjednoczone Stany byłyby terazniejszym stanem wysp Kuby i Porto-Rico bardzo zadowolone, niezaniebdnie iednakże dodać, że zabranie tych wysp przez Zjednoczone Stany Ameryki pół-

nocny, byłoby usprawiedliwiło rozboie morskie przeciwko handlowi Amerykańskiemu popełniane. Depeszę tę kończy wezwaniem Cesarza Alexandra, aby Króla Hiszpańskiego nakłonił do ukończenia wojny.

Hiszpania.

Król, który zjechał był z Aranjez do Madrytu, aby był na chrzcie nowonarodzonego Xięcia, powrócił znowu tamże w d. 14. Kwietnia. Xięże Infantado towarzyszył Królowi.

Były Oficer Hiszpańskiej Marynarki Navarette, zebrał, ukłasyfikował i ogłosił niedawno na rozkaz Króla i koszta kraju podróże morskie i w celu odkrycia, przedsiębrane przez Hiszpanów od czasu odkrycia Ameryki. Navarette wydał mnóstwo dokumentów z archiwów i one wydrukował, między innymi także nie drukowane dotąd listy Kolumbia. W tym celu dozwolono mu przejrzeć wszystkie archiwa. Navarette postarał się także o przekład tego dzieła na język Francuzki, które wywdzie niebawem wraz z mapą podróży czterech żeglug Kolumba.

Wielka Brytania i Irlandya.

Król dał nanowo na wsparcie biednych tkaczy materyy iedwabnych w Macclesfield, Blackburne i t. d. 2000. funt. szterl. Spodziewają się, że Magnaci poydą za tym przykładem.

Pewien Dziennik sądzi, że Parlament będzie przed 20. Maia rozwiązany, aby wybory do nowego ile możności przed żniwami mogły być ukończone. W Izbie Niższey nie ma żadnego ważnego przedmiotu do narad oprócz wniqsku P. Broughama zapowiedzianego na d. 11. Maia względem handlu niewolnikami. Drugi Dziennik umiescił, że rozwiązanie Parlamentu nastąpi zapewne w drugim tygodniu Czerwca.

Na posiedzeniu Izby Wyższey z d. 20. Kwietnia zapytał się Lord Grosvenor Hrabiego Liverpoola o srodkach, iakich Rząd Angielski iac się myśli względnie terazniejszego stanu Greków, na co odpowiedział Lord Liverpool, iż ponieważ Rząd Angielski w terazniejszey walce między W. Portą a Grekami postanowił ścisłą zachowywać neutralność, zatem i nadał tego systematu trzymać się będzie.

Gazeta nadworna zawiera urzędowe twia-

domienie ó mianowaniu Xięcia Devonshire na nadzwyczajnego Posła do Cesarza Rossyjskiego. Xiąże ten kazał na swoje poselstwo robić srebrny serwis wartości 15,000 funt. szterl.

Xiąże Wellington spodziewany był w Londynie w końcu Kwietnia.

Listy z Kalkuty z d. 31. Grudnia, które okręt, żegluga indyjskiej: Minerva przywiózł do Londynu, zawierają ważną wiadomość, że Sir Archibald Campbell w d. 7. wspomnionego miesiąca chciał wyruszyć przeciwko Umerapurah, i że wojsko pod jego rozkazami, zupełnego doznało zdrowia. Gazeta Rządowa Kalkucka z d. 30. Grudnia udziela następującego listu z teatru wojny umieszczonego w nadzwyczajnym dodatku.

Na wzgórzach Napadihamu d. 4. Grudnia 1825.

Część wojska nieprzyjacielskiego na stronie wschodniej Irawaddy zupełną poniosła klęskę, i straciwszy całą artylerję i większą część swoich zapasów wojennych i materjałów wypędzona została ze wszystkich w tych okolicach miejsc warownych. Chociaż trudno jest oznaczyć stratę nieprzyjaciela w zabitych i rannych z powodu lasami okrytej okolicy, wiadomo jednakże tyle, że jest znaczną, i niesądząc, aby wódz Birmański był znown w stanie słać nam taką siłę, jaką w ostatnich potyczkach dowodził, to jest od 50 do 60,000 tysięcy ludzi. — Według późniejszych wiadomości dywizya pod Brygadzierem Jenerałem Cotton pobita także w d. 5. Grudnia prawie skrzydło, pod Sudda Wuhn na zachodnim brzegu Irawaddy, przyczem Anglicy mieli tylko jednego zabitego i czterech ranionych.

Dwie ostatnich gazet nadwornych doniosły o upadku 88 domów w jednym tygodniu. Wciąż ieszczé użalają się na niedostatek pieniędzy i zamtamowanie wszelkich zarobkowości.

Francya.

Król rozporządzeniem swoim zaleca wystawić pomnik Ludwikowi XVI. wśrodku placu między Tuileryjami a polami elizeyjskimi, któryto plac nazywać się będzie: »placem Ludwika XVI.«

Na posiedzeniu Izby Parów z dnia 25go Kwietnia podał Minister Skarbu projekt do ustawy dotyczący się cła, przez Izbę Deputowanych już przyjęty; takowy miał być w biorach w d. 29. rozpoznany.

Początek przedsięwzięto dyskusyję nad projektem do ustawy wynagrodzenia osadników St. Domingo. Hrabia Saint Priest przedłożył dodatki, które odrzucono, zaś samą ustawę większością 135 głosów przeciwko 16 przyjęto.

Izba Deputowanych trudniła się w d. 24. Kwietnia rozbiorem projektu do ustawy, dotyczącej się zamknięcia rachunków budżetu z 1824.

Żaden z Mowców niezapisał się za projektem, lecz przeciwko takowemu mianowicie P. Boucher, Labbey do Pompieres i Benjamin Constant, na czem skończyło się ogólne rozpoznanie. Ostatni Mowca odwołując się do oświadczenia Ministra niedawno uczynionego że najlepsza sposobność poznania rachunków wojny Hiszpańskiej okazała się przy rozpoznaniu rachunków z 1824, w które owe po części weszły, wystawił obszernie potrzebę, żądać od Ministrów i różnych Komisarantów bliższego objaśnienia względem strwionionych pieniędzy w wojnie Hiszpańskiej, zanim przystąpiono będzie do rachunków 1824. — Zdawca sprawy, P. Fadatte de St. George, przechodząc wkrótkości rzecz, wniósł imieniem Komissyji na przyjęcie projektu, którego pierwsze dwa §§. natychmiast przyjęto. Ponieważ żaden z obecnych Ministrów (P. Corbiere i Peyronet) nie zabrał głosu, dla usprawiedliwienia Ministeryum z zarzutów przez P. Constant onemuż uczynionych, i P. Martignac także milczał, zatem to spowodowało P. K. Periera do oświadczenia głośno swego podziwienia i przełożenia następującego dodatku: »Jednakże Ministrowie na następny posiedzeniu złożą rachunki z działań swoich podczas wojny Hiszpańskiej i wniosą ostatecznie wykaz tych wydatków. »Tu dopiero Minister Spraw Wewnętrznych przy różnych okrzykach z obiedwóch stron, pospieszył na Trybunę i oświadczył: »Izba ma wszystkie objaśnienia, jakich żądać może; Ministrowie złożyli swoje dowody; Komissyja zdała swoją sprawę; Izba Parów nakazała rozpoznanie; wszystkie warunki art. 4. ustawy z 21. Marca 1825 są dopełnione, zatem Izba nie ma więcej powodu zastrzegać sobie w tej mierze wyroku, a gdyby teraz to uczyniła, mogłaby i na przyszłość z lat następnych warować sobie wyrok, i rachunek nie mógłby nigdy być ukonczony. Ze późno było, przeto odroczyła Izba dalszy ciąg rozpraw względem tego dodatku do dnia następującego.

Podług urzędowego raportu przez gazety Paryżkie udzielonego, dochody publiczne Francyi pierwszych trzech miesięcy 1826, przewyższyły dochody pierwszych trzech miesięcy 1824 o 8 mil. 876,000, a zaś pierwszych trzech miesięcy 1825 o 4 mil. 349,000 frank.

Były Jeneralny dostawca dla wojska Francuzkiego w Hiszpanii, P. Ovrard, podał Prezydentowi Izb obiedwóch protestacyją przeciwko likwidacyi jego dostawy przez Ministeryum wojny przedsięwziętej, ponieważ ta likwidacyja formie do niego pretensyją z mil. 155,000 frank. podczas gdy tenże za dostawę swoją żąda 16 mil. 202,000, z czego wynikłaby różnica 18 mil. 357,000 frank.

Między nowemi zakładami, które Paryż wzięty jest postępowi zarobkowości, odznacza się założona przez P. Barona wielka udoskonalona piekarnia o 40 pieczach i 36 młynach, które para iakoteż maie urządzenia podobnie owym w Londynie, w ruch wprawiała.

Przed kilku dniami przerwane zostało posiedzenie Izby Parów nieprzyjemném zdarzeniem. Właśnie, gdy P. Chateaubriand chciał wnieść na trybunę, dał się słyszeć odgłos pomocy wzywającej. Hrabia Lally Tolendal w mdłości lub rażony został apoplexyją, i musiano go wynieść. Jednakowoż stan zdrowia jego już się polepszył.

Niemcy.

Arcy-Xiążę Karol Austriacki iadąc z Wiednia pod imieniem Hrabiego Altenburg, w towarzystwie swojej Małżonki i Xiężniczki Córki przybył do Regensburga w d. 26. Kwietnia i wysiadł w domu gościnnym pod złotym krzyżem, a d. 27. Kwietnia udał się w dalszą podróż przez Norynbergę do Biberich.

Rossyia.

Gazety Berlińskie donoszą z Petersburga z d. 18. Kwietnia: »Nasze rachunki finansów przełożone będą Radzie Państwa w całej swej obszerności. Nie będzie rzeczą zbyteczną udzielić wykazu od 1822 poczynionych oszczędzeń. Budżet z r. 1823 zmniejszony został względnie przeszłego z r. 1822 o rubli 8,700,000

— 1824	— — — »	— 32,800,000
— 1825	— — — »	— 59,500,000
— 1826	— — — »	— 67,500,000

Ogółem w 4 latach zmniejszono o r. 168,300,000

Oszczędzenia te dowodzą, iaka staranność jest także na wzór innych krajów i u nas w zmniejszeniu wydatków, i iestto w naturze rzeczy, że przy zmniejszeniu wydatków zmniejszają się także publiczne ciężary. Podczas tego okresu nie zaciągniono nowych pożyczek. — W d. 26. Marca (w Niedzielę Wielkonocną) podług nowego stylu Xiążę Wilhelm Pruski przyjmował publicznie Komunią z gminą ewangelickiego kościoła Ś. Anny. Pleban tegoż, Pastor i Kawaler F. Rheinbott otrzymał od Xięcia kosztownie emaliowaną złotą tabakierkę w dowód Jego Królewicowskię Mości upodobania. — Rozporządzeniem Rady Państwa pełném ludzkości przez wiekopomnę panię Césarza Alexandra z d. 20. Października r. z. w Taganrogu potwierdzoném, zakazany został z okrucieństwem połączone handel zabieranemi dziećmi, który prowadzili Kirgiscy Kalnucy, na całej Sibirskiej i Orenburskiej linii handlowey. — Towarzystwo wsparcia Estonii przestało Césarzewey naszym roczny raport swojej działalności i otrzymało teraz od NN. Cesarzowych Alexandry Feodorowney i Maryi Feodorowney po 1000 rubli w darze, a to od Césarzewey Maryi Feodorowney w zamiarze, by z darowaney przez nią summy zakupiono wyroby towarzystwa i takowe w iey imieniu rozdano między ubogich Rewla. — W d. 17. Marca umarł tu kompozytor Henryk Müller, urodzony w Królewcu r. 1780. Nic prócz swoich dzieł nie zostawił. Przed swoją śmiercią rzekł do swoich przyjaciół: »Mozart zostawił swoim krewnym 30 kraycarów, lecz ja »tego nie zostawię!« Przyjaciel zmarłego wziął do siebie iego córkę, sierotę. — W Kurlandyi urodziło się dzieci w roku 1825, 16,211; między 8,456 zmarłemi padło ofiarą 87 ospy, trzy osób miało po 100, dziewięć po 103, jedna po 106, a jedna 108. Liczono 3 bliźniąt troiakich. W Wielkiem Xięstwie Finlandzkim urodziło się r. z. 46,726 ludzi, między temi 14 bliźniąt troiakich. Umarło tylko 13,000 ludzi.

Też same Gazety donoszą z Petersburga z d. 22. Kwietnia: Oddziały gwardyi wysłane na koronacyją do Moskwy składają się z dziewięć batalionów gwardyi i 16 szwadronów iadzy. Na mocy Ukazu z d. 8. Kwietnia h. r. rozkazał Césarz, że przez 6 miesięcy wolno będzie wszystkie towary dozwołone wprowadzać przez urząd cłowy Rigski, nie wylęczając nawet soli obcay, także przez Urząd cłowy Rewelski wprowadzać i tamże opłaty cłowe od towarów wspomnianych pobierać; iednakowoż osobnym Ukazem dozwołone wprowadzanie do Rygi sukien, półsukien i kasmirków nie będzie w Rewlu wolne. Urząd cłowy Rewelski ma na przyszłość używać prawa składowego na wszystkie towary morzem z zagranicy przybywające, w czém podług w tój mierze wydanych przepisów postępować powinien. Aby wesprzyć wywoz produktów Rossyjskich przez Rewel, pochodzących wprost ze środka kraiu, a nie morzem z innych Rossyjskich portów, ma być przez lat sześć mniejsza opłata wywozowego pobierana od lnu, konopi, nasienia lannego i konopnego, masła, wosku i surowych skór.

W Odessie poczynają teraz brukować trzecią ulicę (zwaną Grecką) podług metody Mac Adama; ulica Richeliego i Chersońska już roku zeszłego tym sposobem zostały wybrukowane.

Turcyia.

Dostrzegacz Austriacki pod napisem: »Z Wiednia d. 6. Maia«, donosi:

Dostrzegacz Tryiestański z d. 2. t. m. opowiada podług listów z Korfu pod d. 18. Kwiet-

nia (inż w przedostatnim Numerze Gazety naszych udzielonych) odebranych zdarzenia pod Klissową w d. 6. wspomn. m., zupełnie tak, jak ie według owych doniesień z tegoż samego dnia podaliśmy. — Ten sam Numer Dostrzegacza zawiera dalszy wyimek z listu z Syra z d. 11. Kwietnia, którego jednakże treści, że dotąd nie odebraliśmy autentycznych wiadomości o wyrażonych w tymże wypadkach, zaręczać nie chcemy:

»Pułkownik Fabvier z korpusem 3,000 ludzi wojsk regularnych i nieregularnych podjął wyprawę do Negropontu i stanął przed twierdzą Karysto. Ostatnie wiadomości z tej wyspy donoszą jednakże, że był zmuszony do cofnięcia się ze znaczną stratą, ponieważ oblężeni odebrali posiłki od Omer Baszy z zamku Negropontu. W tym odwrócić miał Fabvier utracić 200 ludzi w zabitych i rannych. Rannych w liczbie stu przywieziono do Zea. Wczoraj znowu nadeszły wiadomości, że Fabvier od ładu i morza ścisniony cierpi niedostatek żywności, tak dalece, że ludzie jego muszą iść mięso konskie, dla czego posłano zaraz ztąd 4 brygantyny i 1 galiotę z zapasami żywności i ludzi, między którymi jest także część wojska pod rozkazami Kapitanów Vasso i Grisiotti, którzy wczoraj z wyprawy do Syrii powrócili, gdzie uderzyli na miasto Bairut, lecz zostali odparci. Tak potrzeba, w której znajduje się Fabvier, iakoteż obecność czterech Francuzkich i Anstryjackich okrętów wojennych, stojących tu na kotwicy, odwróciły nowe kłęski od tej wyspy, którymi ię wspomniane wojska (Vasso) zagrożają.«

»Jeszcze wciąż trwają rozboje morskie na tych morzach, przez mnóstwo rozbojników morskich odwiedzanych, z którymi się kilka wojennych okrętów Greckich połączyło. Najnowszy rozbój popełniono na okręcie Kapitana Damiano Foca, który ztąd wypłynął, na morzu pod Scio przez Hydryocką brygantynę zatrzymany, do Zea zaprowadzony, i tamże ze wszystkich towarów i rzeczy tak jego, iakoteż jego żony i osady okrętu własnych, niemniej ze sprzętów okrętowych ogołocony został. Przybył ón tu przed dwoma dniami i czekać będzie przybycia Pułkownika Accarti z Mykonu. Równie zrabowała także Spezyiocka brygantyna Rossyjską polakrę S. Spirydioną pod Kapitanem Dabinovich płynącą tutaj z A-lexandryi.«

Gazeta Genuńska z d. 26. Kwietnia donosi, co następnie: »Rozboje morskie przez Greków są teraz bardziej popełniane, niżeli kiedy na morzu Lewanckjem. Gazety napełnione są w tej mie-

rze doniesieniami, a i my powiedzieć możemy o jednym, który jednakże przez męstwo i odwagę naszych marynarzy wypadł z ich szkodą. Brygantyna *il Superbo*, o 222 beczkach, wypłynęła w d. 2. Stycznia b. r. z Genni, a d. 19. wspo. m. z Liworna z bogatym ładunkiem, więcęć iak 400,000 lirów wartości, do Odessy i Konstantynopola; okręt ten własność Michała Dodero, był pod sprawą tegoż brata, Kapitana Felixa Dodero; miał cztery dział dwunastofuntowych, 36 sztuk broni, osadzony 12 maytkami. Ta brygantyna przeciwnemi wiatrami zapędzona ku wyspie Sapienza (blisko Modonu) zarząca kotwicę w niezamieszkałej okolicy. W d. 19. Lutego rano spostrzegła osada dwa mistyksy zbliżające się, które mieniła być korsarzami i dla tego ięła za broń. Obadwa te mistyksy wzięły ją istotnie w środek, zatknęły nappierwéy Turecką, potem Grecką banderę — i wezwały Kapitana, aby się udał do nich na pokład; ten opierał się i odpowiedział, iż, jeżeli czego żądają, udać się mogą do niego na okręt. Niebawem zbliżyła się w istocie szalupa: Kapitan Dodero rozkazał, by tylko dowódcy wnieść dozwolono; atoli podczas, gdy ten z Kapitanem rozmawiał, drudzy okazywali chęć dostania się także na pokład; straż to oznajmia; dowódca dobywa pistoletu i woła do swoich po grecku, by się wdarli; Kapitan Dodero wydziera dowódcy z rąk pistolet i rozkazuje mu opuścić okręt; podczas tego przyłożyli maytkowie swoje bronie do jego piersi. Tu dopiero wskoczył rozbojnik do swojej szalupy i zawołał: »Więc chcecie się z nami bić, będziecie tego żalowali; — stak, odpowiedział Kapitan, »aż do ostatniej kropli krwi, i rozkazał swoim dać ognia, który zaraz rozpoczął się z dział i z broni; ogień ten i odwaga naszych nabawiły strachem korsarza, który natychmiast odwrócił się. Tymczasem jeden z nieprzyjacielskich mistyksów ugodziła nasza kula działowa, przeccio zrobiona dziurą poczęła ciskać się woda strumieniem. Drugi mistyks widząc swojego towarzysza w takim stanie, wziął część jego osady i uciekł. Ci, na których ów mistyks uderzył, działając teraz zaczepnie, zachęcili uszkodzony mistyks, i na mocy prawa odwetu znaleźli na nim bogatą zdobycz. — List, z którego powyższe doniesienie wyjęliśmy, datowane z Ranea d. 28. Lutego na wyspie Kandyi, dodaje, że bezprawia rozbojników morskich wzięły przewagę, i że przed 14 dniami zabrali na Francuzkię brygantynie 70,000 piasitrów a osadę tężę wycięli. Żadna bandera nie jest pewną i okręty wojenne Austriackie i Francuzkie, dla obrony handlu swoich Narodów zmuszone często przemocą odierać.«